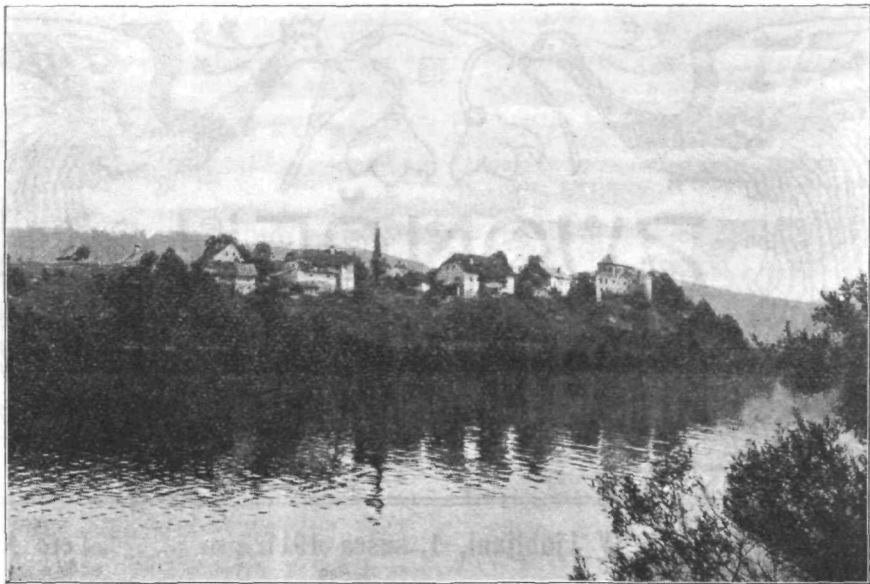

Vinica v Beli Krajini.

ANTONIJA GRMKOVA:

Prazen strah.

Gotovo je med vami tudi nekaj takih — kako bi jim rekla, da bi jih ne razžalila — tako malo nespametnih, da verujejo v razne vraže, ki jih slišijo praviti od ne manj nespametnih ljudi. Poznam deklico, pridno sicer, ime ji je Mašénka, a da vam povem — ta deklica, ki šteje že devet let, se ne upa iti niti pri belem dnevu iz ene sobe v drugo; vsa je preplašena, vedno misli, da jo za enimi ali drugimi vrati nekaj zagrabi, kaj in kdo — sama ne zna! Kako stopa po prstih, se ogleduje od vseh strani in vsa trepetaje šele vstopi. Koliko se trudi njena dobra mamica, da bi ji to misel spravila iz glave, a zaman! Ne pomaga nobena beseda. Mama jo spremlja po sobah, ji pokaže vse kote, da se prepriča sama, da nikjer nič ni; nikdar ne dovoli, da v hiši govorijo take reči, da bi zbujale v njeni domišljavi glavici te nespametne misli. A Mašénka je vedno nezaupna, ona je in ostane največja strahopetnica med vsemi deklicami!

Ali mislite, da ni med dečki dobiti tudi takega žalostnega junaka? O, že vidim v duhu, kako se nekateri bodoči možakarji tolčejo po prsih, češ: „E, kaj! Mi smo junaki — mi, ženska je ženska!“

Počasi, prijatelj, počasi, pa čitaj do konca! Janko Milič se je pisal in je bil že v III. latinski šoli! Nič ne kimaj z glavo, kar je res, je res; prav tako se je godilo in nič drugače!

Kaj je latinska šola, že veste vsi, kaj? Latinska ji pravimo, ker se v nji uče latinskega jezika, pa še marsikaj drugega. Tedaj naš junak je bil v III. latinski šoli in je tudi precej dobro izdeloval. Imel je pa to slabost — četudi jo je zatajeval — da se je bal vsake sence. Njegovi tovariši so mu večkrat nagajali, namreč tisti, ki so vedeli za njegovo slabost. Sram ga je tudi malo bilo — saj se je še v ljudski šoli učil, da je strah votel, okolo ga pa sploh ni. Nekega večera ga je pa doletelo nekaj tako groznega, česar ne morem zamolčati. A prosim vas, ko čitate ta dogodek, si vedno predstavljajte našega Janka in ne želite si biti v njegovi koži!

Stanoval je namreč pri neki družini v Trstu, ker so bili njegovi starši nastanjeni nekje na Krasu. Ta družina pa je skrbela zanj kot za lastnega sina. V bližnji ulici je imel prijatelja Justa Dobničarja, ki sta se z njimi prav dobro razumela. S tem je vedno skupno delal naloge in v šolo in iz šole sta šla vedno skupaj. Kar je imel eden, najsibo samo jabolko, je drugi dobil polovico. Živela sta vedno v lepem soglasju. Bilo je na dan svetega Justa, god prijatelja Jankovega. Gošpa Dobničarjeva, mati Justova, je povabila Janka na večerjo, saj ga je ona tudi rada imela, ker je bil vrl dečko. Gospa Dobničarjeva je skrbela, da je bil Janko s povabilom popolnoma zadovoljen, ker je zmesila veliko skledo štrukljev, takšnih, kakršnih je znala samo ona narediti. In štruklji so bili res imenitni! V slast so šli vsem, posebno našemu Janku, ki je ves čas mislil na svojo dobro mamo, ki jih zmesi vsakokrat, ko se Janko vrne na dom. Ko so vse snedli in spravili pod varno streho, je bilo treba misliti na vrnitev. Janko je imel s seboj vežni in stanovanjski ključ, ki mu ju je dala gospodinja, ker je vedela, da se bo nekoliko zamudil. Nekoliko v skrbi je vprašal, koliko je ura, a kazati ni hotel svoje slabosti s tem, da bi prosil, naj ga kdo spremi. Lepo se je zahvalil vsem za prijazno povabilo in hitrih korakov odšel proti svojemu stanovanju. Po cesti je še vedno srečaval ljudi, saj ura je kazala šele devet, a na stanovanju — to, to bo že neprijetnejše, si je dejal sam pri sebi. V dobrih 10 minutah je bil že v veži in potem prekoračil stopnice po dve in dve, da bi bil prej na stanovanju. Srečno dospe v svojo sobico; luna je ravno pokukala skozi okno, kjer je s svojo medlo svetlobo razsvetljevala razne predmete. Kar hipoma se Janko ozre v kot, kjer je stal navadno stol, in — oh! — kaj je tam? Nekdo sedi na stolu belo oblečen, dvoje črnih oči upira vanj, roke iztegnjene ob stolu!

„Kdo si?“ zakriči Janko v nepopisnem strahu. Nič odgovora.

Klical bi bil na pomoč, a glasu ni mogel spraviti iz grla. „Pa vendar moram nekaj storiti,“ si misli, zgrabi tintnik, ki je bil na mizi, in ga trešči z vso silo v ono pošast na stolu. Potem skoči, oblečen kakor je bil v posteljo ter si zakrije z vso odejo glavo, da je znoj curljal od njega. V tem neprijetnem položaju je prebil skoro vso noč. Šele proti jutru ga vendar objame spanec. A še v sanjah mu hudi bav-bav ni dal miru, ampak ga je tako obdelaval, da je milo zdihoval pod težo odeje.

„O, ti nesrečni fant! Kaj mi je naredil! Janko, za božji čas, kaj si storil?“ ga zbudi gospodinja. Težak vzdih se izvije izpod odeje, zatem pa pokuka polagoma še glava ven.

„Povej vendar, kaj si počel sinoči! Poglej, srajca, zapestnici, spodnje hlače, vse je bilo lepo zlikano in napravljeno na stolu, a sedaj — o, groza! — vse polito s tinto,“ je hitela v eni sapi gospa!

„Kje je pa tisto — tisto belo, ki je sedelo na stolu?“ vpraša še ves zbegani Janko.

„Belo, da, belo, a sedaj ni več belo, temveč lisasto, le poglej, vse polito. Jaz ubožica sem vse napravila v redu, srajco, da se ne zmečka, lepo raztegnila na stolu, tu sta bili zapestnici že zapeti z gumbi, tu pa spodnje hlače, in vse to je sedaj uničeno! O, ti nesrečni človek, povej mi vendar, kaj si mislil!“

Sedaj šele mu prihaja jasno, kaj je bila ona pošast na stolu! Počasi se zmuzne iz postelje oblečen in obut in začne pripovedovati že ne več tako srditi gospodinji, kaj se mu je zdela sinoči ona prikazen z debelimi črnimi očmi — gumbi v zapestnicah — z rokami, visečimi navzdol — rokava srajce. Misli je, da ga zdajpazdaj pograbi.

„A bav-bava si se bal? Sram te bodi! Tak fant! No, zdaj si ob najboljšo srajco, ker takih madežev ne spraviš nikoli več iz nje.“

„Saj mi je hudo, prosim vas, gospa,“ je bridko prosil Janko, „a ne pravite nikomur, da se mi je kaj takega zgodilo — kar pa upam, da se mi ne bo nikoli več.“

Če mu je ta šola kaj koristila, ne vem povedati natanko, ali toliko vem, da ga ni nihče videl več na cesti, kadar se je znočilo. Zakaj, to ve Janko sam!

Svojima hčerkama.

(K podobi na naslednji strani.)

*Solnček se gorak ozira
k zemlji z vedrega neba,
ptičku kjunček spev odpira,
radost vriska v dnu srca.*

*Lepa je pač vama cesta
sredi pisanih cvetov,
pa če več naprej ne vesta,
srečni prideta domov.*

*Včeraj, danes, drevi, davi
vama je najlepše tam.
Nikdar bol ga ne ostavi,
kdor ne ve ni kod — ni kam!*

*Ven seve pogledat malo,
potlej k mami ljubi spet,
da bi le tako ostalo:
v tihem domu velik svet!*

E. Gangl.

